

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Theophili Bernardini E Societate Iesv De Religiosæ Perseverantiae Præsidiis Libri XI. ...

Bernardin, Théophile

Antverpiae, 1622

13. De secundo humilitatis exercitio, quod est, nemini se præferre:
posthabere potiùs.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-47032](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-47032)

C A P V T XIII.

De secundo humilitatis exercitio: quod est, nemini se præferre, posthabere potius.

Prius humilitatis exercitium, de quo proximè actum est, partes duas complexum est, quarum vna humilem docet, nihil sibi tribuere se posse, cum nihil boni à se, omnia illi foris adueniant; altera, bonum omne à Dei solius potestate manare, perque eandem perdurare proficetur: è quibus consequens est, vt quicumque memori hæc mente recondiderit, se tenebricosam, bonorum omnium indigum, Deo æternæ luci, & bonorum indeficienti fonti verecundè re præsentet. Vnde statim animaduertis, posse aliquem in primo illo exercitio longè processisse, qui secundi huius aut parum aut nihil habuerit: ibi enim sola sui & Dei, hæc aliorum hominum ratio habetur; erit igitur etiam ad huius consecutionem animus adhibendus.

Quamquam ex illo priore, ad secundum hoc faciliore erit transitus: non tantum, quòd cognatæ sunt omnes implexæque virtutes, veritasque veritatem, humilitatem humilitas, & gratiam parit gratia: sed maximè, quòd nulla cenferi potest humilitatis actio ex vera virtute proficisci, nisi inde fiat quòd verissima sui cognitione sibi vilescit, ideoque veræ, atque rationi & Deo consentaneæ de se opinionationi se conformans, intra conuenientis modici limites, vel ipsa se continet, vel redigi exoptat: hoc autem vniuersum, illa denique, nostræ inauitatis, natiuæque egestatis, quam suprâ expressimus, cognitione metiendum est: quare & primum illud ceteris fundandis conuenit, & vix possunt aliunde, quam ex primi radice, propagari.

Facit equidem immodicus excellendi & imperitandi affectus, à primo parte nostro heu nimium congenitus; facit etiam nimio blandus nostri amor, cautusque dissimulator malorum, at bonorum amplificator ementiens, facit, inquam, vt alia longè quàm debueramus opinione, de nobis, deque alijs imbuiamur: siquidem alienas laudes liuido inuidentiæ dente arrodimus, minuimus, eludimus; at id omne quod à nobis proficiscitur, si laudabilis aliquid vel perparum habeat, speciosius adornamus, efferimus, in maius extollimus, ac etiam eius nos recordatione oblectamus, sermocinatione crebra, ad nauseamque repetita, vanissimæ laudis venatores ambitiosi sumus. *Habet, ait S. Gregor. humana infirmitas hoc proprium, vt plus ei intueri libeat, quod sibi in se placet, quàm quod sibi in se displicet. Quam tamen infirmitatem qui superauere viri perfecti, panè soli bona sua non vident, qua in se videnda, omnibus ad exemplum præbent: siue quod sequente capi-*

112. Mor.
c. 6.

capite dicit, bona quidem qua agunt vident, & tamen cum peregerint, ab eorum memoria oculos auertunt. cap. 7.

Etenim utroque modo res accidit: nam interdum præ contentione ad maiora, & quia desideriorum amplitudinem angustia operum nequeunt adæquare, nihil præclari se præstari putant: idque potissimè, quia, ut idem Sanctus docet, dum iudicis distinctionem vigilanter attendunt, plus de malis suis metuant, quam de imperfectis bonis exultent: plus inspiciunt, quæ de his, quæ adhuc eis agenda sunt, debitorum tenentur, quam quod operantes quedam, iam debiti partem soluant. Neque enim absolutus est debitor, qui multa reddit, sed qui omnia; nec ad brauium victoria peruenit, qui in magna parte stadij velociter currit, si iuxta metas veniens, in hoc quod est reliquum deficit: nec ad qualibet destinata loca pergentibus, inchoando prodesse longum iter carpere, si non etiam valerent consummare. Merito igitur, sua rectè facta, quia etiamnum imperfecta, nec ad destinatum pertingentia, in rectè factis non adnuerant: addo etiam, vix ita rectè aliquid fieri, quin vel aliquid imperfecti sit admixtum, vel ne minus recti propositi, complacentiæ, appetentiæ laudum sese insinuauerit aliquid, merito timere vir etiam sanctissimus possit, ac fermè quoque non nihil à summa perfectione defuisse percipiat. Sed hæc licet ita se habeant, nonnumquam tamen eiusmodi sunt, ut rerum gestarum splendorem obruere prorsus nequeant, quin earum auctor quàm rectè à se factum sit agnoscat; at quoniam sibi ipsi blandiri distinet, semperque ad meliora atque maiora properanti similis est, quidquid à se iam factum est de memoria deponit, totaque animi vires ad mox faciendam conuertit: scit enim se sub oculos minimè obliuiosi agnochetæ decertare, nec aliunde grauius naufragij periculum onustæ suæ nauis imminere, quàm si superbis exultationis suæ flatibus, vanus sui mirator indulgeat. Sunt & alia pluri, quæ huic tumori comprimendo, vel ex antè dictis, vel è mox dicendis peti possunt.

Planeque istud solet viri humilis esse maximè proprium, suis ut in bonis, alienisque malis peruidendis cæcutiat, acutum verò & mala sua & aliena bona cernat: quod ipsum propterea fit, quia omnis quæ animum nostrum occupaue- rit virtus, eum solet ad ea quæ sibi maximè consentanea sunt deflectere, cuiusmodi ea sunt omnia, quæ virtuti cuidam exercendæ aptiorem materiam præbent: unde illos videas qui timore Dei plurimum aguntur, totos in severitate; at illos qui fiducia & amore, totos pariter in iudiciorum diuinorum contempnanda benignitate versari; hæc habitant, hæc vigent, at hebescit acies mentis ad opposita. cur? nisi quod menti insidens domina quædam virtus, suas in partes blandius iritat, & à sibi repugnantibus potenter auertit? Idem igitur, si cuius animum insederit, præstat humilitas; excogitari, observari, notari facit ea quæ deprimendæ elationi, superbiæque retundendæ conferant: cui rei non facile aptius aliud est, quàm si magni ceteros, te vnum parui feceris: hoc verò non alia via consequeris, quàm in ceteris bona multa, in te ipso mala multa; præclara

in ceteris, & laude digna, in te verò vilia, & vituperanda plurima viden-
do. Hoc vt videas, sola faciet humilitas, sola, ad hanc normam, tue
mentis oculos diriget. Quam in rem præclare sanè dicere solitum Abbatem
In Bibl. PP. Isaiam legimus, Humilitatem nec linguam habere, qua de aliquo tamquam negli-
to. 2. orat. 8. gence aut superbo loqueretur, neque oculos quibus aliorum errata perspiceret, neque au-
ex ipso. res quibus ea que anima suæ non prodesse audiret, nihil denique habere negotij nisi
cum peccatis suis. Illi enim cum ceteris omnibus pacem esse, non amicitie gratia, sed pro-
pter mandatum Dei. Quod si quis sine humilitate, vel ieiunijs incumbat, vel sese vehi-
menter affligat, vel mandata conetur obseruare, eius esse labores inanes. Ita ex illo re-
ferunt.

Cuius sententiæ postremam partem edocendam & affirmandam, ipsa si-
bi sumit prima Veritas, in eos agens qui prædentes, aspernabantur cete-
ros; eleëmofynisq; ieiunijs, orationibus, (quibus quid melius esse po-
test?) decimis, ac mandatorum Dei obseruationi superba, vnicam peccato-
ris confessionem humilem prætulit. tantum scilicet est in superbia dispen-
dium, in humilitate compendium. Damnum iustitia, Magnus ait Basilus, per-
tulit arrogans, mercedem amisit confidens, imminutus est infra humilem & pecca-
torem, qui se magnificauit super illum, & non expectauit iudicium à Deo, sed summ
ipsum protulit. Tu verò, contra neminem te vquam esferas, & ne contra eos quidem
qui magni sunt peccatores. Liberat sæpenumerò humilitas eum, qui multa & magna pec-
cata commisit. Ne igitur te ipsum supra alterum iustificaueris, nequando tuo suffra-
gio iustificatus, Dei suffragio condemneris. Ita ille, & verè, & acutè: sed argu-
mentatur Climachus; Si superbia, ex angelis quosdam demones fecit; humilitas
prorsus ex demonibus angelos efficere potest. Indeque conficit, Quocirca qui cecide-
runt, bono animo sint. Adiungam etiam, Quocirca qui lapsos videt, ne iudices,
quis nouit annon mox in angelos redituri sint, tu verò superbia tua in demo-
nem abiturus? Sed hoc totum, prolixius quidem, & præclare admodum è
D. Bernardo audire satius fuerit, quippe verissimè & doctissimè rem hanc om-
nem explanat.

Sicut initium sapientiæ timor Domini, ait, sic initium omnis peccati superbia; &
quomodo perfectionem sibi sapientia vendicat amor Dei, ita desperatio sibi omnem ma-
litiæ consummationem. Et quemadmodum ex noticia tui venit in te timor Dei, at-
que ex Dei noticia, Dei iidem amor: sic è contrario de ignorantia tui superbia, ac
de Dei ignorantia venit desperatio. Sic autem superbiæ parit tibi ignorantia tui,
cum meliorem quam sis, decepta & deceptrix tua cogitatio te esse mentitur. Hoc quip-
pe est superbia, hoc initium omnis peccati, cum maior es in tuis oculis, quam apud
Deum, quam in veritate. Et ideo qui primus peccauit hoc grande peccatum, (diabolum
loquor) de ipso dictum est, quia in veritate non stetit, sed mendax est ab initio: quoniam
quod in sua fuit cogitatione, non fuit in veritate. Sed quid si quis in eo discorda-
ret à veritate, vt minoram se inferioremque putaret, quam veritas haberet? Ex-
sur

ho. 37 in
Cant.

Joan. 8.

cūsaret eum sua proculdubio ignorantia, & minimè reputaretur superbus, nec tam in-
 ueniretur iniquitas eius ad odium, quàm humilitas fortassis ad gratiam. Si enim in
 quonam statu vnquemque nostrum habeat Deus, liquidò cognosceremus; nec su-
 prà sanè, nec infra secedere deberemus, veritati in omnibus acquiescentes. Nunc au-
 tem quia consilium hoc posuit tenèbras latibulum suum, & sermò absconditus est à
 nobis, ita vt nemo sciat si dignus sit amore vel odio, iustius tutiusque profectò iuxta
 Veritatis ipsius consilium, nouissimum nobis locum eligimus, de quo postmodum cum
 honore superius educamur, quàm presumimus altiore, vnde cedere mox oporteat
 cum rubore. Non est ergo periculum quantumcumque te humiliter, quantumcumque re-
 putes minorem quàm sis, hoc est quàm te veritas habeat. Est autem grande malum
 horrendumque periculum, si vel modicè plus vero te extollas, si vel vni videlicet in tua
 te cogitatione praeferas, quem forte parem tibi veritas iudicat, aut etiam superiorem,
 Quemadmodam enim si per ostium transeas, cuius superluminare (vt ad intelligen-
 tiam loquar) nimirum bassum sit, non nocet quantumcumque te inclinaueris: nocet
 autem si vel transuersi digiti spatium plusquàm ostij patitur mensura erexeris, ita vt
 impingas, & capite quassato collidaris. sic in anima, non est planè timenda quan-
 taliber humiliatio; horrenda autem, uimiumque pauenda, vel minima temere presum-
 ta erectio. Quamobrem noli te homo, comparare maioribus, noli minoribus, noli a-
 liquibus, noli vni. Quid scis enim, o homo, si vnus ille, quem forte omnium vilissi-
 mum atque miserrimum reputas, cuius vitam sceleratissimam, ac singulariter scedis-
 simam horres, & propterea illum putas spernendum, non modò pra te, qui forte iam
 sobriè, & iustè, & piè viuere te confidis, sed etiam pra ceteris omnibus sceleratis, tam-
 quam omnium sceleratissimum; quid scis, inquam, si melior, & te, & illis, mutatio-
 ne dextera Excelsi, in se quidem futurus sit, in Deo verd iam sit? Et propterea, non
 mediocrem, non vel penultimum, non ipsum saltem inter nouissimos eligere locum nos
 voluit: sed, Recumbe, inquit, in nouissimo loco, vt solus videlicet omnium nouissi-
 mus sedeas, teque nemini non dico praeponas, sed nec comparare praesumas. En quan-
 tum malum venit de ignorantia nostri; vti que peccatum diaboli, & initium omnis
 peccati superbia. Et ista quidem S. Bernardus, quæ diligenter obseruata suffi-
 cient, vt autem diligentius obseruentur, restat vt nonnulla quaeramus.

Luc. 14.